

Yuval Noah Harari

David Vandermeulen • Daniel Casanave

Sapiens

O istorie grafică

****

Epoca revoluțiilor

Traducere de Ioana Avădănei

POLIROM
2026

ÎNSĂ PIETELE CREDITULUI AU CONTINUT SĂ FIE RISCANTE, DEOARECE EXPEDIȚIILE SPRE DESTINAȚII NECUNOSCUTE SE PUTEAU SFÂRȘI PRINTR-UN DEZASTRU – MULTE SE ÎNTORCEAU ÎN EUROPA CU MÂNA GOALĂ SAU NU SE ÎNTORCEAU DELOC. ENGLEZII AU PIERDUT O GRĂMADĂ DE CAPITAL ÎN CĂUTAREA UNEI TRECERI DE NORD-VEST SPRE ASIA PRIN OCEANUL ARCTIC.

CORĂBIILE LOVEAU GHETARI, ERAU SCUFUNDATE DE FURTUNI SAU CĂDEAU PRADĂ PIRAȚILOR.

PENTRU A CREȘTE NUMĂRUL INVESTITORILOR POTENȚIALI ȘI A REDUCE RISCUL INDIVIDUAL, EUROPENII S-AU ORIENTAT CĂTRE SOCIETĂȚI PE ACȚIUNI CU RĂSPUNDERE LIMITATĂ.

ȘI CUM FUNCȚIONEAZĂ ASTA?

E FOARTE SIMPLU, DOMNULE SHERROLDER. ÎN LOCUL UNUI SINGUR INVESTITOR ÎNGRIJORAT CARE ÎȘI MIZEAZĂ TOȚI BANII PE O EXPEDIȚIE, SOCIETATEA NOASTRĂ ÎMPARTE RISCURILE ADUNÂND BANII DE LA UN NUMĂR MARE DE INVESTITORI... PRECUM DUMNEATA.

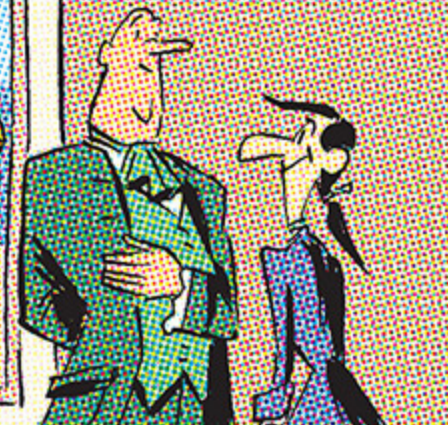

FONDUL KURT

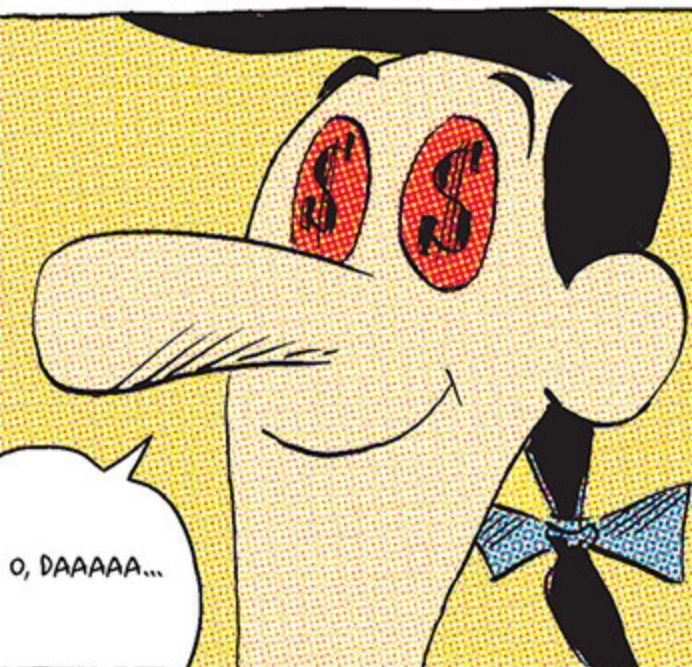

RISCURI REDUSE,
PROFITURI NELIMITATE!

DECI FIECARE RISCĂ DOAR O MICĂ PARTE DIN CAPITALUL SĂU, PRICEPI DUMNEATA?

CHIAR ȘI O INVESTIȚIE MICĂ ÎN CORABIA POTRIVITĂ TE PUTEA TRANSFORMA ÎN MILIONAR.

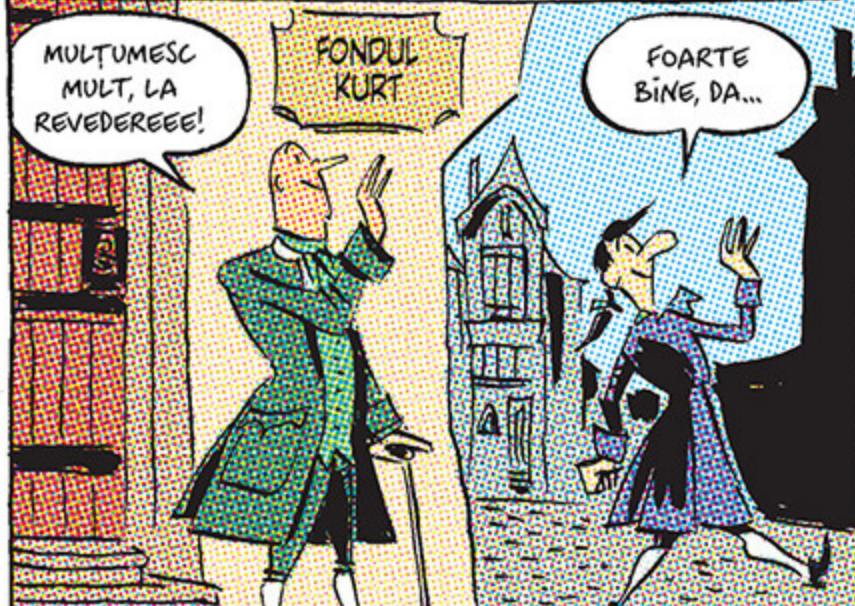
O, DAAAAA...

CU FIECARE DECENIU, EUROPA A DEZVOLTAT UN SISTEM FINANCIAR SOFISTICAT, CARE PUTEA STRÂNGE ÎN SCURT TÎMP SUME FOARTE MARI PENTRU A FINANȚA ÎNTREPRINZĂTORI PRIVAȚI, PRECUM ȘI PROIECTE GUVERNAMENTALE.

MULȚUMESC MULT, LA REVEDEREE!

FONDUL KURT

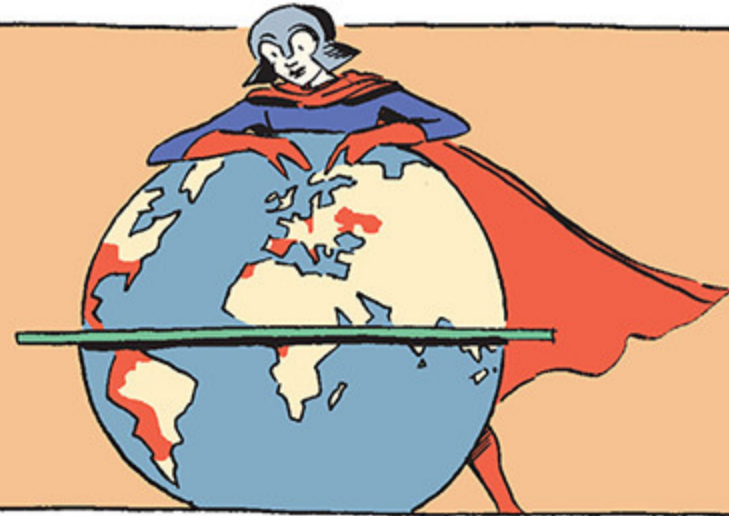
FOARTE BINE, DA...

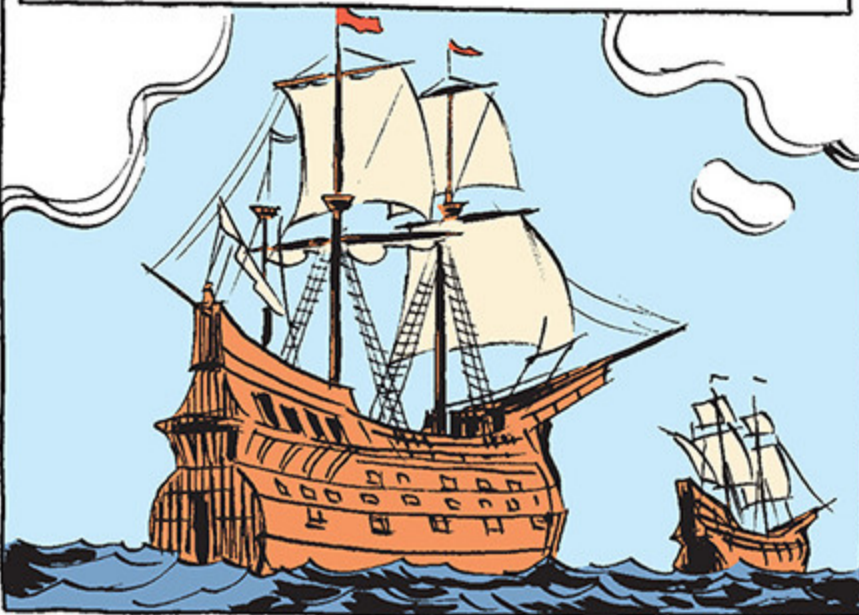
ACEST SISTEM DE SOCIETĂȚI CU RĂSPUNDERE LIMITATĂ PUTEA FINANȚA CĂLĂTORIILE DE EXPLORARE ȘI CUCERIRILE MULT MAI EFICIENT DECÂT ORICE REGAT SAU IMPERIU. LUPTA ÎNVERȘUNATĂ DINTRE SPANIA ȘI OLANDA A FOST O ILUSTRARE A NOU-DESCOPERITEI PUTERII A CREDITULUI.

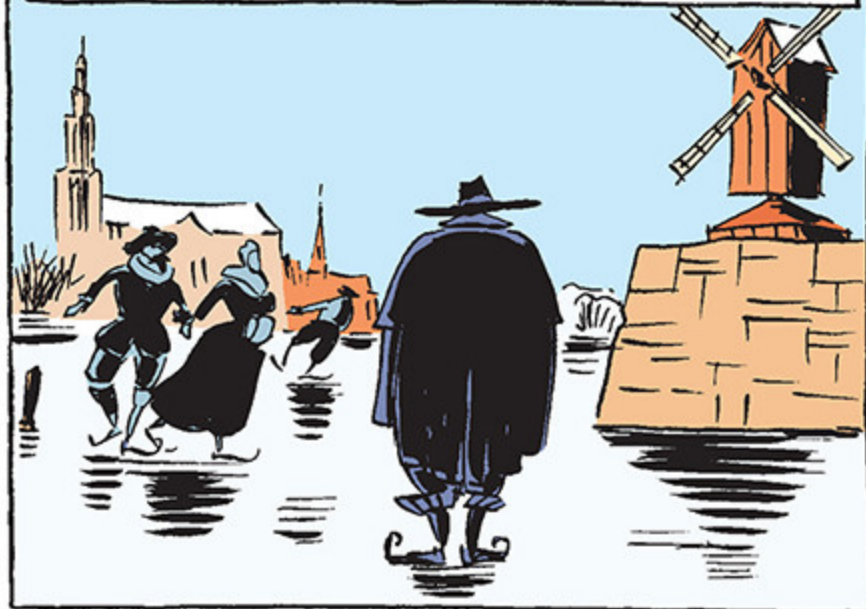
ÎN SECOLUL AL XVI-LEA, SPANIA ERA CEL MAI PUTERNIC STAT DIN EUROPA, CONTROLÂND UN VAST IMPERIU GLOBAL. CONDUCEA O BUNĂ PARTE DIN EUROPA, PORȚIUNI ÎNTINSE DIN AMERICA DE NORD ȘI DE SUD ȘI UN ÎNTREG ȘIR DE BAZE DE-A LUNGUL COASTELOR AFRICII ȘI ASIEI.

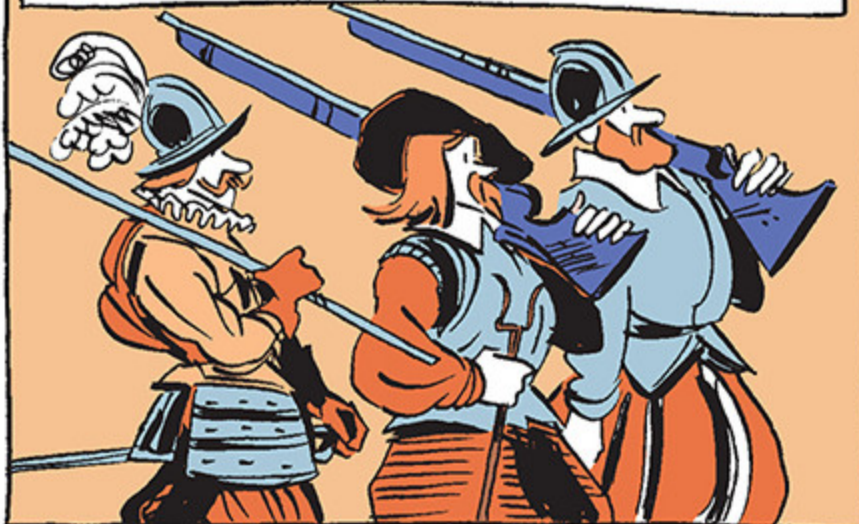
ÎN FIECARE AN FLOTE ÎNCĂRCATE CU COMORI DIN AMERICA ȘI ASIA SE ÎNTORCEAU ÎN PORTURILE SEVILLA ȘI CĂDIZ.

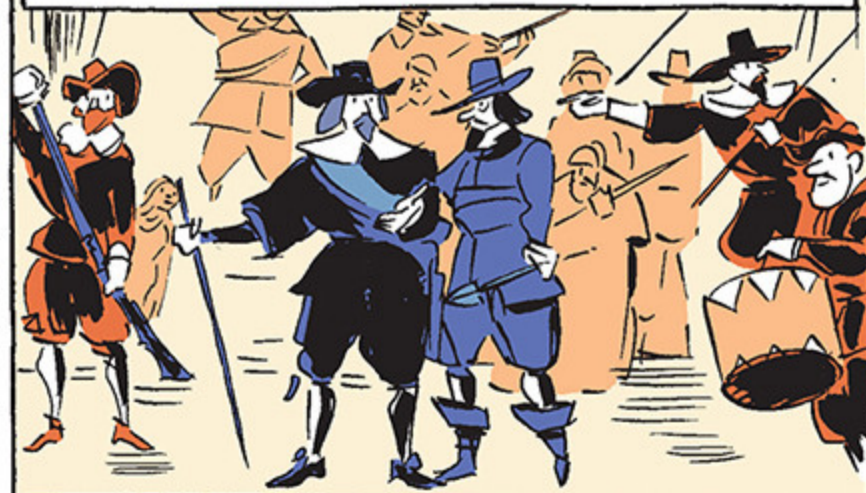
ȚĂRILE DE JOS ERAU DOAR O MICĂ MLAȘTINĂ VÂNTOASĂ ȘI LIPSITĂ DE RESURSE NATURALE – UN COLȚ NESEMNICATIV AL VASTELOR POSESIUNI ALE REGELUI SPANIEI.

ÎN 1568, OLANDEZII, CARE ERAU MAJORITAR PROTESTANȚI, S-AU RĂSCULAT ÎMPOTRIVA SUVERANULUI LOR SPANIOL – ȘI ROMANO-CATOLIC. LA ÎNCEPUT, ACEȘTI REBELI AU PĂRUT NIȘTE DON QUIJOTE FĂRĂ SPERANȚĂ ATACÂND MORI DE VÂNT INDESTRUCTIBILE.

TOTUȘI, DUPĂ 80 DE ANI, OLANDEZII ÎȘI ASIGURASERĂ INDEPENDENȚA FAȚĂ DE SPANIA. ÎN PLUS, ÎI ÎNVINSESERĂ PE SPANIOLI ȘI PE ALIAȚII LOR PORTUGHEZI, DEVENISERĂ NOII STĂPĂNI AI RUTELOR OCEANICE ȘI CONSTRUISERĂ UN IMPERIU GLOBAL, DEVENIND CEL MAI BOGAT STAT DIN EUROPA.

SECRETUL SUCCESULUI OLANDEZ A FOST CREDITUL. ORĂȘENII OLANDEZI NU SE PREA DĂDEAU ÎN VÂNT DUPĂ BĂTĂLIILE PE USCAT, AȘA CĂ AU ANGAȚAT ARMATE DE MERCENARI SĂ LUPTA CU SPANIOLII ÎN LOCUL LOR.

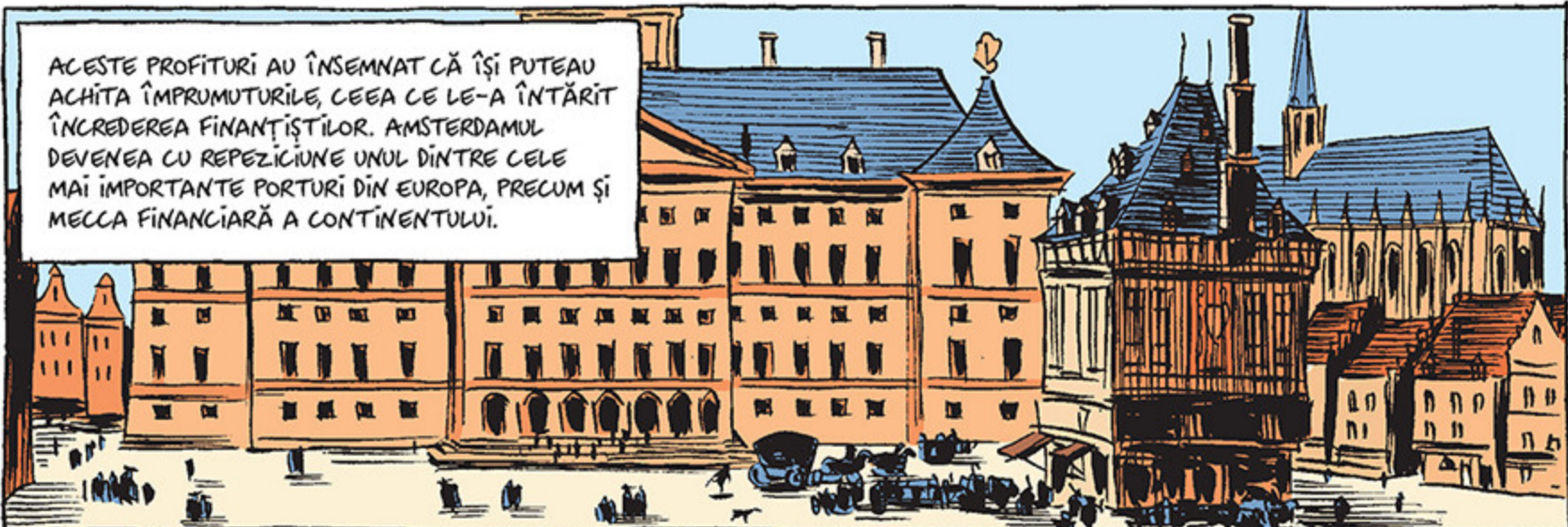
ÎN TRE TÎMP, EI ÎNȘIȘI AU PORNIT PE MARE CU O FLOTĂ DIN CE ÎN CE MAI MARE. FIREȘTE, ARMATELE LOR DE MERCENARI ȘI FLOTELE ECHIPATE CU TUNURI COSTAU O AVERE, DAR OLANDEZII PUTEAU SĂ-ȘI FINANȚEZE EXPEDIȚIILE MILITARE MAI UȘOR DECÂT SPANIOLII ÎNTRUCÂT SISTEMUL FINANCIAR EUROPEAN AFLAT ÎN PLINĂ ÎNFLORIRE AVEA ÎNCREDERE ÎN EI - EI SUSȚINEAU CU GRÎNĂ DOMNIA LEGII. ÎN ACELAȘI TÎMP, TRUFAȘUL REGE AL SPANIEI ERODA ÎNCREDEREA ACESTUIA ÎN EL REFUZÂND SĂ-ȘI ACHITE DATORIILE ȘI MANIPULÂND SISTEMUL JUDICIAR.

UN CONTRACT SEMNAT LA AMSTERDAM PUTEA FI PUS ÎN APLICARE DE TRIBUNALE OLANDEZE DE ÎNCREDERE, PE CÂND UN CONTRACT SEMNAT LA MADRID NU VALORA NIMIC ÎN FAȚA VOINȚEI REGEIUI.

FINANȚIȘTII LE-AU ACORDAT OLANDEZILOR ÎMPRUMUTURI SUFICIENTE PENTRU CA ACEȘTIA SĂ-ȘI ÎNFIINȚEZE ARMATE ȘI FLOTE, CEEA CE LE-A ADUS DOMINAȚIA ASUPRA RUTELOR COMERCIALE MONDIALE... ȘI CÂȘTIGURI SUBSTANȚIALE.

ACESTE PROFITURI AU ÎNSEMNAT CĂ ÎȘI PUTEAU ACHITA ÎMPRUMUTURILE, CEEA CE LE-A ÎNTĂRIT ÎNCREDEREA FINANȚIȘTILOR. AMSTERDAMUL DEVENEA CU REPEZICIUNE UNUL DINTRE CELE MAI ÎMPORTANTE PORTURI DIN EUROPA, PRECUM ȘI MECCA FINANCIARĂ A CONTINENTULUI.

INVESTIȚI ÎN VOC!

ALEGEȚI VOC, CEA MAI DE ÎNCREDERE SOCIETATE PE ACȚIUNI OLANDEZĂ!

VEREENIGDE OOST-INDISCHE COMPAGNIE (VOC) ESTE VEDETA NECONTESTATĂ A SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI OLANDEZE.

PARTENER DE
ÎNCREDERE DIN
1602!

NOI AVEM GRĂDĂ DE BANII DUMNEAVOASTRĂ ȘI OFERIM INVESTIȚII SIGURE: ACȚIUNILE DUMNEAVOASTRĂ SUNT INVESTITE DIRECT ÎN ÎNARMAREA NAVELOR NOASTRE PE CARE LE TRIMITEM ÎN ASIA SĂ ADUCĂ ÎNAPOI CELE MAI BUNE MĂRFURI CHINEZEȘTI, INDIENE ȘI INDONEZIENE!

VOC

CORĂBIILE NOASTRE SUNT CEL MAI BINE ECHIPATE DE PE TOATE MĂRILE! VOC NU ARE DE CE SĂ SE TEAMĂ DE CONCURENȚĂ SAU DE PIRAȚI! CU VOC NU AVEȚI NEVOIE DE ÎMPOZITE PENTRU A FINANȚA RĂZBOAIE! CUCERIREA INDONEZIEI A FOST FINANȚATĂ 100% PRIN SERVICIILE NOASTRE!

AŞADAR, BILL, POVESTEŞTE-NE DESPRE EXPERIENŢA TA CU VOC, COMPANIA OLANDEZĂ A INDIILOR DE EST. TU AI FOST IMPLICAT ÎN CUCERIREA INDONEZIEI, NU?

AŞA E, DA! A ÎNCEPUT ÎN SECOLUL AL XVII-LEA.

INDONEZIA ESTE CEL MAI MARE ARHIPELAG DIN LUME, NU?

ABSOLUT. MII ŞI MII DE ÎNSULE. PE ATUNCI ERAU STĂPÂNITE DE SUTE DE REGATE, PRINCIPATE, SULTANATE ŞI TRIBURI. ERA INCREDIBIL!

ŞI TU CE-AI FĂCUT MAI EXACT ACOLO?

PĂI, ATUNCI CÂND AM AJUNS NOI PRIMA DATĂ, ERAM CU VOC ŞI, ŞTIŢI, SCOPURILE NOASTRE ERAU MAI MULT COMERCIALE...

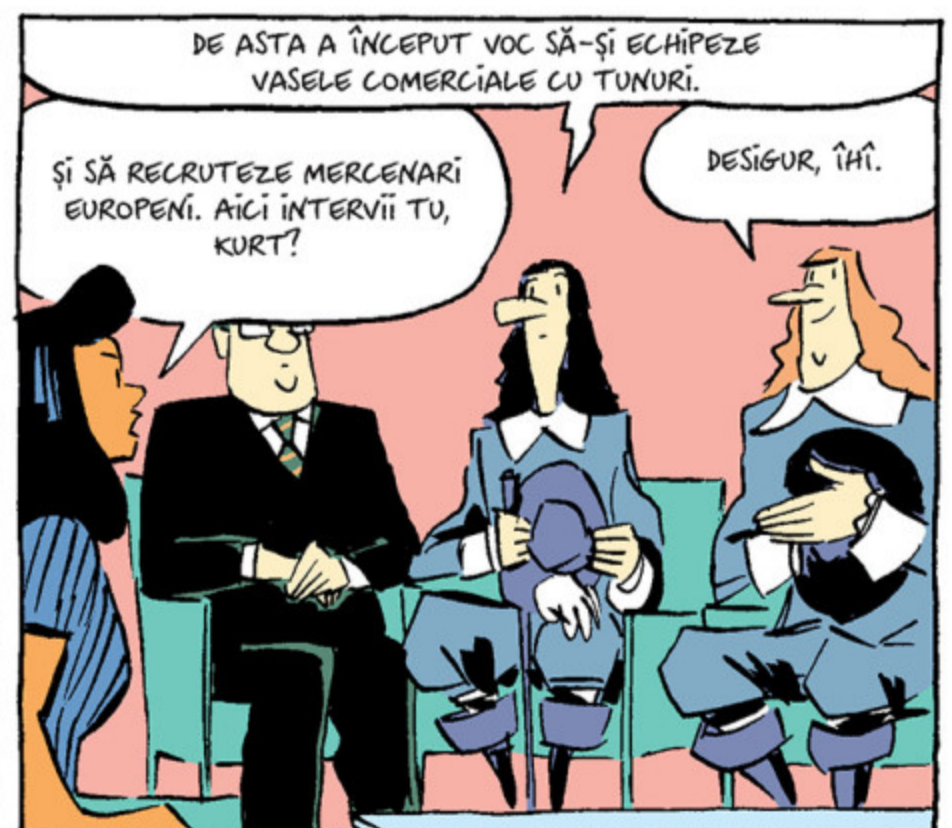

TOTUŞI, APOI, FIINDCĂ VOC TREBUIA SĂ-ŞI APERE ÎNTERESELE COMERCIALE ŞI SĂ MAXIMIZEZE PROFITUL ACŢIONARILOR SĂI... ĂĂ, AM ÎNCEPUT SĂ LUPTĂM ÎMPOTRIVA UNORA DINTRE LOCALNICI.

A, DA? CARE A FOST MOTIVUL?

PĂI, ĂĂĂ... SĂ VEDEŢI, AVEAU OBICEIUL DE A ÎNCASA TAXE VAMALE URIAŞE. ŞI, ÎN PLUS, MAI ERA ŞI CONCURENŢA EUROPEANĂ... TREBUIA SĂ MAXIMIZĂM PROFITUL ACŢIONARILOR, ÎNTELEGEŢI...

DE ASTA A ÎNCEPUT VOC SĂ-ŞI ECHIPEZE VASELE COMERCIALE CU TUNURI.

ŞI SĂ RECRUTEZE MERCENARI EUROPENI. AICI ÎNTERVUI TU, KURT?

DESIGUR, ÎHI.

